

**თანსაცმლის უნივერსალური სტილები და
მოდა ქართულ მონეტებზე**

**UNIVERSAL STYLES OF CLOTHING AND FASHION
ON GEORGIAN COINS**

თედო დუნდუა

Tedo Dundua

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: თანსაცმელი, უნივერსალური სტილები,
მოდა ქართულ მონეტებზე

Keywords: clothing, universal styles, fashion on Georgian coins

ევროპას და აზიას, ამ ორ ძირითად საინტეგრაციო ზონას, არქიტექტურის, ტანსაცმლის და ა. შ. საკუთარი ცვალებადი უნივერსალური სტილები გააჩნდა. ელინისტურ აღმოსავლეთთან ინტეგრირებული ქართველები სპარსული სტილის ტანსაცმლით იმოსებოდნენ. უკვე „ბიზანტიურ თანამეგობრობაში“ (აღმოსავლეთ ევროპის საინტეგრაციო ზონა) მყოფებმა ის ბიზანტიური ყაიდის სამოსით შეცვალეს. თანამედროვე საქართველოს სტილი მოდერნია. ყველაფერი ეს ქართულ მონეტებზე აისახა.

ა) კლარჯეთის ერისთავის ბაგადატ (ბაგრატ) ბიურატის (ბივრატის) ძის ვერცხლის მონეტების I და II ტიპებზე (ძვ. წ. III საუკუნის II ნახევარი) სპარსულად ჩაცმული ბაგადატია გამოსახული.

ბ) საიმპერატორო ტანსაცმელში გამონყობილი არიან საქართველოს შემდეგი მეფეები: დავით IV აღმაშენებელი 1118-1125 წწ.-ში მოჭრილ სპილენძის მონეტაზე, გიორგი IV ლაშა 1210 წელს მოჭრილ სპილენძის მონეტაზე, დავით ულუ და დავით ნარინი 1261-1262 წწ.-ში მოჭრილ ვერცხლის მონეტებზე.

წვერ-ულვაშის ტარება თუ სუფთად გაპარსული სახე უფრო მოდის საკითხია, ვიდრე სხვა რამ. ქართველები წვერ-ულვაშს ატარებდნენ მთელი ფეოდალური პერიოდის განმავლობაში. ბაგადატის ფულებზე წვერულვაშიანი ბაგადატია გამოსახული. წვერ-ულვაში ამშვენებს დავით IV აღმაშენებელს 1118-1125 წწ.-ში მოჭრილ სპილენძის მონეტაზე, აზიურ-ბიზანტიურ ტანსაცმელში ჩაცმულ გიორგი III-ს 1174 წელს მოჭრილ მონეტებზე და იმერთა მეფე გიორგი II-ს (1565-1585 წწ.) I ტიპის მონეტებზე.

XIX ს-ის II ნახევარსა და XX ს-ის დასაწყისში ყველგან, ევროპაში, მათ შორის საქართველოში, წვერ-ულვაშს ატარებდნენ. ამ დროის მნიშვნელოვანი პიროვნებები მოგვიანებით ქართულ ბანკნოტებზე გამოსახეს.

Europe and Asia, two principal zones of integration, had their universal changeable styles in architecture, clothing etc. When affiliated to Hellenistic Orient, Georgians were dressed in Persian-style clothing. When affiliated to “Byzantine Commonwealth” (East European world), Georgians were dressed in Byzantine-style clothing. Modern Georgia means Modern style. The story is depicted on Georgian coins.

a) Georgian dressed in Persian-style clothing is shown on the coins of Bagadat, son of Biurat, duke of Klarjeti (Southwest Georgia). I and II types. Second half of the 3rd c. B.C.

b) Georgians dressed in Byzantine-style clothing are shown on David IV's (king of Georgia) copper coin, type – king in Imperial coat, 1118-1125; coin of Giorgi IV (king of Georgia) – king in Imperial dress, 1210; coins with the effigy of two Davids (David Ulugh and David Narin, kings of Georgia), 1261-1262.

Wearing or shaving the facial hair has been more a matter of fashion, than something else. Georgians favoured beard and mustache during the whole Feudal period as seen on the coins of Bagadat, son of Biurat (Obverse: head of Bagadat, bearded, with mustache), David IV's copper coin, type – king in Imperial coat (Obverse: bust of bearded king in Imperial coat), coins of Giorgi III (king of Georgia) – king with falcon on hand, 1174 (Obverse: bearded king in Asian-Byzantine dress), coins of Giorgi, king of Imereti (Western Georgia). I type. 1565-1585 (Obverse: head of bearded man in jewelled crown).

Like everywhere in Europe, beard and mustache were beloved in Georgia in the second half of the 19th c.-beginning of the 20th c. Prominent figures of this period are represented now on the Georgian banknotes.

